

Despre Sfânta Tradiție

Lucrare tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Mitropolia Moldovei și Bucovinei
DOXOLOGIA
Iași, 2009

Ce este Sfânta Tradiție?

Sfânta Tradiție sau Sfânta Predanie este învățătura dată de Dumnezeu prin viu grai Bisericii și din care o parte s-a fixat în scris mai târziu. Ca și Sfânta Scriptură, Sfânta Tradiție cuprinde Descoperirea dumnezeiască necesară mântuirii noastre. Ea este viața Bisericii în Duhul Sfânt sau permanenta prezență a Duhului Sfânt în viața Bisericii.

Când a luat naștere Sfânta Tradiție? Înainte de Sfânta Scriptură, odată cu aceasta sau după ea?

Sfânta Tradiție a luat naștere înainte de Sfânta Scriptură. În înțelepciunea Sa, Dumnezeu a voit ca adevărurile Descoperirii dumnezeiești să fie date întâi prin viu grai, spre a fi ușor înțelese și primite. Dacă învățătura dumnezeiască s-ar fi dat de la început în scris, credința nu s-ar fi răspândit cu aceeași ușurință și putere ca prin viu grai, cu care este înzestrat tot omul. Credința se dobândește și se întărește, la cei mai mulți oameni, îndeosebi prin viu grai. Sfântul Apostol Pavel spune: „Credința este din auzire, iar auzirea prin cuvântul lui Hristos” (Romani 10,17).

Cum a luat naștere Sfânta Tradiție?

La începutul Bisericii, învățătura a venit de la Dumnezeu prin Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat. Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, era astfel învățătura și predica vie. Prin predica lor, Apostolii s-au făcut și ei vestitori ai adevărului. Ei puneau la temelie credința lor, și a acelor care-i converteau, aceeași Evanghelie ieșită din plinătatea cunoașterii vieții dumnezeiești de către Hristos, cu Care Apostolii petrecuseră împreună și în care trăiau acum. Sfântul Apostol Pavel arată că predica apostolică este însuși cuvântul lui Iisus

Hristos, rostit prin gura Sfinților Apostoli: „Cum dar vor chema numele Aceluia în Care încă n-au crezut? Și cum vor crede în Acela de Care n-au auzit? Și cum vor auzi fără de propovăduitori? Și cum vor propovădui de nu vor fi trimiși?... Deci credința este din auzire, iar auzirea prin cuvântul lui Hristos” (Romani 10,14-17).

Însuși Mântuitorul a poruncit Sfinților Apostoli să propovăduiască prin viu grai: „Drept aceea, mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă” (Matei 28,19-20; Marcu 16,15; Luca 9,2). Sfinții Apostoli înșiși ne încredințează în scrierile lor că ei n-au scris în cărțile lor decât o mică parte din câte au primit de la Învățătorul lor. Sf. Ioan, ucenicul preaiubit al Mântuitorului, sfârșește Evanghelia sa cu aceste cuvinte: „Dar sunt și alte multe lucruri pe care le-a făcut Iisus și care, dacă s-ar fi scris cu de-amănuntul, cred că nici lumea aceasta n-ar fi cuprins cărțile ce s-ar fi scris” (Ioan 21,25). Același Evanghelist Ioan declară, într-una din epistolele sale: „Multe având a vă scrie, n-am voit să le scriu pe hârtie și cu cerneală, ci nădăjduiesc să vin la voi și să vorbesc gură către gură, ca bucuria noastră să fie deplină” (II Ioan 1,12). Mântuitorul Însuși n-a lăsat nimic scris și nici n-a poruncit Sfinților Apostoli să scrie, ci să propovăduiască prin viu grai (Matei 28,19-20).

Ce este Tradiția apostolică?

Învățătura încredințată de Hristos, prin viu grai, Sfinților Apostoli poartă numele de Tradiție apostolică. Din această Tradiție sau cu ajutorul ei s-a dezvoltat Tradiția bisericească.

Cum s-a dezvoltat Tradiția bisericească?

Sfinții Apostoli au primit învățătura dumnezeiască de la Mântuitorul, iar Biserica a primit-o de la Sfinții Apostoli¹,

¹ Sf. Irineu, *Contra ereziilor* 2,9,1, Migne, PG, VII, col. 734.

care au dat-o primilor episcopi, iar aceștia, celor de după ei, până astăzi. Tradiția, zice Sfântul Irineu, a ajuns până la noi prin grija Bisericii, fără a se născoci scrieri, căci ea este o practică deplină, neprimind nici adaos, nici micșorare. Fericitul Augustin spune că adevărurile Tradiției care se păstrează pe întreg pământul au fost încredințate fie de Sfinții Apostoli, fie de sinoadele ecumenice². Ceea ce ține Biserica Universală și n-a fost stabilit prin sinoade, ci a fost totdeauna păstrat, a fost dat prin autoritatea apostolică³. Există deci o Tradiție apostolică și o Tradiție bisericească, în strânsă legătură una cu alta, cea din urmă avându-și obârșia și dreptarul în prima. Semnul adevăratei Tradiții este neîntreruperea. „Marii (teologi) ai lumii”, zice Augustin, „au ținut ce au găsit în Biserică. Ce au învățat de la înaintașii lor au învățat și ei pe alții. Ce au primit de la părinți, aceea au dat fiilor.”⁴ De aceea trebuie crezut numai acel adevăr de credință care nu se depărtează întru nimic de Tradiția apostolică și bisericească⁵.

Ce legătură este între Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție?

Sfânta Scriptură este rodul lucrării Sfântului Duh, crescut în pomul Tradiției. Sfânta Scriptură este punerea în scris numai a unei părți din toată învățătura dată de Mântuitorul prin viu grai, adică din Tradiție. Astfel, între ele este o legătură atât de strânsă, încât cu greu s-ar putea face o deosebire între cuprinsul uneia și al celeilalte. Mărturiile lor se sprijină unele pe altele și amândouă alcătuiesc comoara unuia și aceluiași așezământ dumnezeiesc și omenesc: Biserica.

² Fer. Augustin, *Scrisoarea* 54,1,1, Migne, PL, XXXIII, col. 200.

³ *Idem*, *Despre Botez* 4,24,31, Migne, PL, XLIII, col. 174.

⁴ *Idem*, *Împotriva lui Iulian* 2,10,34, Migne, PL, XLIV, col. 697.

⁵ Origen, *Despre principii*, I, Pref. 2, Migne, PG, XI, col. 116.

Sfânta Tradiție întregeste Sfânta Scriptură prin tâlcuirea adevărată. Numai tâlcuirea dată de Sfânta Tradiție este adevărată, adică profetică și apostolică și primită de Biserică, pentru textul Sfintei Scripturi. În al doilea rând, trebuie să ne servim de Tradiție, pentru că nu toate pot fi luate din Dumnezeuasca Scriptură. Sfinții Apostoli ne-au transmis învățătura Mântuitorului atât pe calea Sfintei Scripturi, cât și pe calea Tradiției Apostolice⁶. Cuvintele Sfântului Apostol Pavel: „Așadar, fraților, stați neclintiți și țineți predaniile pe care le-ați învățat fie prin cuvânt, fie prin epistola noastră” (II Tesaloniceni 2,15), Sfântul Ioan Gură de Aur le tâlcuiește astfel: „De aici este limpede că (Apostolul) nu le-a dat toate în scris, ci multe pe cale nescrisă. Și cele scrise, și cele nescrise sunt deopotrivă vrednice de credință, încât socotim Tradiția Bisericii vrednică de crezare. E tradiția, nu cerceta mai mult”⁷.

Sfânta Tradiție aparține credinciosului în parte sau Bisericii întregi?

Ca viață în Duhul Sfânt, Sfânta Tradiție aparține întregii Biserici. Credinciosul și-o însușește în măsura în care vietuiește în Biserică și participă la viața Bisericii prin lucrarea Duhului Sfânt. Așa ne-o spune Sfânta Scriptură, așa ne-o spun și Sfinții Părinți. Sfântul Apostol Pavel declară: „Au nu știți că sunteți templu al lui Dumnezeu și că Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi? Dacă va strica cineva templul lui Dumnezeu, pe acela îl va strica Dumnezeu, pentru că sfânt este templul lui Dumnezeu, care sunteți voi” (I Corinteni 3,16-17). Cine strică templul, adică Biserica lui Dumnezeu, acela nu se află în Sfânta Tradiție. Sfântul Irineu, la rândul său, ne învață: „Duhul este chezașia

⁶ Sf. Epifaniu, *Panarion, Contra Evreilor* 61,6, Migne, PG, XLI, col. 1047.

⁷ Sf. Ioan Gură de Aur, *Omilia la Scrisoarea a II-a către Tesaloniceni*, 4, n. 2, Migne, PG, LXII, col. 488.